

MILJÖUTSKOTTETS BETÄNKANDE 4/2004 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om ändring av avfallslagen och lag om ändring av 4 § lagen om flyttning av fordon och nedskrot- ning av skrotfordon

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 25 november 2003 en proposition med förslag till lag om ändring av avfallslagen och lag om ändring av 4 § lagen om flyttning av fordon och nedskrotning av skrotfordon (RP 152/2003 rd) till miljöutskottet för beredning.

Utlåtande

Miljöutskottet bad den 27 november grundlagsutskottet om ett utlåtande i ärendet. Grundlagsutskottet ombads fokusera på bestämmelserna om överklagande. Grundlagsutskottets utlåtande (GrUU 1/2004 rd) . Utlåtandet ingår som bilaga till betänkandet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- miljöråd Olli Pahkala och överingenjör Hannu Laaksonen, miljöministeriet
- lagstiftningsråd Mika Seppälä, justitieministeriet
- överinspektör Reima Sutinen, handels- och industriministeriet
- biträdande direktör Esa Klemola, Sydöstra Finlands miljöcentral
- överinspektör Teemu Virtanen, Birkalands miljöcentral
- biträdande direktör Martti Virtanen, Konkurrensverket

- tf. avfallshanteringsdirektör Jukka Paavilainen, SAD Huvudstadsregionens samarbetsdelegation
- verkställande direktör Kyösti Pöyry, Paperinkeräys Oy
- verkställande direktör Lassi Noponen, Proventia Group Oy
- planeringschef Erik Berghem, Ruokakesko Oy, även som representant för Finlands dagligvaruhandel rf
- direktör Esko Pahikka-aho, Saloisten Automarket
- direktör Heikki Rautio, Oulaisten Auto ja Purkaamo
- verkställande direktör Pekka Puputti, Bilimportörerna rf
- verkställande direktör Markku Salo, Jätelaitosyhdistys ry
- ombudsman Matti Räisänen, Handels Centralförbund
- ombudsman Timo Valkonen och styrelseordföranden Timo Laatikainen, SER-Tuottajayhteisö ry
- ordförande Seppo Hiekkaranta och vice ordförande Jaakko Honkanen, Suomen Autopurkamoliitto
- ekonomisk expert Martti Luukko, Suomen kuluttajaliitto ry
- miljöingenjör Seija Paajanen, Finlands Kommunförbund

- biträdande direktör Risto Laiho, Finska Förpackningsföreningen r.f.
- verkställande direktör Klaus Katara, Tekniska handelsförbundet
- direktör Tuuli Kirkkomäki, Teknologindustri rf
- avdelningschef Jukka Luokkamäki, Industrins och Arbetsgivarnas Centralförbund TT
- ombudsman Kari Honkanen, Työ & Toimintary
- ombudsman Katri Penttinen, Miljöföretagens förbund rf.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslås att avfallslagen ändras. I lagen tas in bestämmelser om producentansvar för returpapper, bildäck samt förpackningar och förpackningsavfall, skrotfordon samt senare avfall från elektriska och elektroniska produkter. Genom ändringen av avfallslagen kan EG:s direktiv om dessa produktgrupper genomföras.

I propositionen föreslås också att krav på servicenivå bestäms för kommunal avfallshantering. Ägaren eller innehavaren av en fastighet skall inte längre kunna få befrielse från skyldigheten att ansluta sig till ordnad avfallstransport. Servicenivån på den ordnade avfallstransporten och fastighetsägarens avfallshantering på eget initiativ bör beaktas i den kommunala avfallsavgiften.

Det föreslås att lagen om flyttning av fordon och nedskrotning av skrotfordon ändras så att kommunen inte är skyldig att sörja för kostnaderna för avfallshanteringen av skrotfordon efter det att skrotfordonet lämnats till en godkänd insamlingsplats.

Lagen om ändring av avfallslagen och lagen om ändring av 4 § lagen om flyttning av fordon och nedskrotning av skrotfordon föreslås träda i kraft så snart som möjligt efter det att dem har antagits och blivit stadfäst. Bestämmelser om avfallslagens tillämplighet på elektriska och elektroniska produkter utfärdas dock genom förordning av statsrådet.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmän motivering

Med hänvisning till propositionen och övrig utredning anser utskottet att lagförslaget är behövt och ändamålsenligt och tillstyrker godkännande av de lagförslag som ingår i propositionen med de ändringar som framgår av utskottets ändringsförslag.

Anslutning till den ordnade avfallstransporten

Lagens 11 § 2 mom. föreslås bli ändrad så att en fastighet inte längre har möjligheter att bli befriad från skyldigheten att ansluta sig till den ordnade avfallstransporten. Utskottet förespråkar en ändring av systemet så att det understöder åter-

vinning av avfall på avfallsinnehavarens eget initiativ. Det motiverande elementet ingår i grunderna för fastställande av avgifterna eftersom dessa ska beakta avfallsmängden och återvinning och behandling av avfall på eget initiativ. Utskottet föreslår att 30 § om bestämmande av kommunal avfallsavgift ändras så att bestämmelsen överensstämmer med 11 § 2 mom. Då avgiften bestäms bör avseende fästas vid den faktiska servicenivån och avfallsbehandling på eget initiativ. Avgiften kunde därför vara t.ex. 0 euro om avfallsinnehavaren helt och hållet och på eget initiativ återvinner och behandlar avfallet på sin fastighet. Utskottet understryker emellertid att också återvinning på eget initiativ ska uppfylla kraven på att avfallsbehandlingen inte

orsakar fara för eller skada på människors hälsa eller miljön.

Producentansvar

I ett system som bygger på producentansvar är det producenten, dvs. i allmänhet tillverkaren och importören som ansvarar för återanvändning, återvinning och annan avfallshantering samt för kostnaderna för dessa. Den gällande avfallslagens bestämmelser om producentansvaret är bristfälliga (6 § 1 mom. och 18 § 1 mom. 1 punkten). Med stöd av avfallslagen har tre statsrådsbeslut utfärdats som realiserar producentens ansvar i fråga om däck (SRb om återvinning och behandling av kasserade däck 1246/1995), förpackningar och förpackningsavfall (SRb om förpackningar och förpackningsavfall 962/1997) och returpapper (SRb om tillvaratagande och återvinning av returpapper 883/1998).

Ett system med reglering på lägre nivå med stöd av bristfälliga normgivningsbemyndiganden motsvarar inte de krav den nya grundlagen ställer och därför är det skäl att precisera avfallslagen. Lagen behöver också revideras eftersom Finland ska sätta i kraft vissa bestämmelser som bygger på producentansvar, dvs. Europaparlamentets och rådets direktiv om uttjänta fordon (2000/53/EG) och Europaparlamentets och rådets direktiv om avfall som utgörs av eller innehåller elektriska eller elektroniska produkter (2002/96/EG). Dessutom har kommissionen för en kort tid sedan lämnat ett förslag till direktiv om ackumulatorer och batterier, vilket också baserar sig på producentansvar.

Erfarenheterna av system som bygger på producentansvar är positiva. Som bäst är systemen mycket effektiva och bidrar till att motverka uppkomsten av avfall då kostnaderna för en produkts hela livscykel ingår i dess pris och då avfallet återvinns i form av material i överensstämmelse med målen för avfallshierarkin. Ett individualiserat producentansvar är sporrande och påverkar planeringen av produkter så att avfallsmängden minimeras och att produkten har en sådan kvalitet att avfallshanteringen är möjligast enkel och förmånlig. Producenterna inves-

terar också i återanvändningskapacitet för materialåtervinning och stabila verksamhetsförutsättningar säkerställer producenternas långsiktiga arbete.

Avfallslagen föreslås kompletterad med ett nytt 3 a kap. om producentansvar. Det är positivt att producentansvarssystemets grundstrukturer fastställs på lagnivå genom allmänna bestämmelser som gäller alla produktgrupper. Genom en allmän reglering är det möjligt att ge producentansvaret ett visst allmänt innehåll och grundläggande drag. Utskottet påpekar ändå att de produktgrupper på vilka producentansvar tillämpas är mycket olika. Oliketerna leder till att producentansvaret i praktiken genomförs på många olika sätt. Detta ställer stora krav på en reglering på lagnivå eftersom allmänna bestämmelser av denna typ som omfattar alla produktgrupper i tillräckligt hög grad bör beakta produktgruppernas särdrag. Även om regleringen nu sker på lagnivå är det klart att regleringen på lägre nivå och producentansvaret i praktiken kommer att variera väldigt mycket från en produktgrupp till en annan.

Normgivningsbemyndigande

En allmän reglering på lagnivå förutsätter breda normgivningsbemyndiganden eftersom det inte är ändamålsenligt att på denna nivå föreskriva om detaljer i olika system. Allmänt hållna normer är ett problem också med beaktande av de krav på exakthet och avgränsning som framgår av 80 § i grundlagen. När det gäller lagstiftningsordningen konstateras det i motiveringen till propositionen att det i fråga om avfallsplanen alltså finns avsnitt i bestämmelserna om befogenheter som kan vara problematiska med tanke på 80 § i grundlagen. Regeringen föreslår därför att grundlagsutskottet ska ge ett utlåtande i saken. Miljöutskottet bad därför grundlagsutskottet ge ett utlåtande om bemyndigandebestämmelserna.

Den föreslagna regleringen av producentansvaret baserar sig i allt väsentligt på delegering av lagstiftningsmakten. Grundlagsutskottet har i sitt utlåtande bedömt de föreslagna normgiv-

ningsbemyndigandena mot bakgrunden av 80 § i grundlagen och betonat kravet på att bestämmelserna skall vara exakta och noggrant avgränsade. Bestämmelserna i grundlagens 80 § 1 mom. begränsar direkt tolkningen av bemyndigandebestämmelserna samt innehållet i de föreskrifter som utfärdas med stöd av bemyndigandena. Det är därför inte möjligt att genom en förordning meddela allmänna rättsregler om frågor som hör till området för lag. Miljöutskottet föreslår att vissa förpliktelser skall föreskrivas på lagnivå och att bemyndiganden att utfärda förordning i anslutning till sådana förpliktelser preciseras enligt grundlagsutskottets utlåtande på det sätt som framgår av detaljmotiveringen och utskottets ändringsförslag. Grundlagsutskottet påpekade också att den språkliga utformningen av lagförslaget borde förbättras. För att bestämmelserna skall bli tydligare föreslår miljöutskottet att bemyndigandena att utfärda förordning preciseras och att vissa paragrafer spjälks upp på flera paragrafer.

Producentansvaret och kommunen

Utskottet har uppmärksamgjorts på att kommunens roll vid förverkligandet av producentansvaret bör preciseras. Sedan kraven på avfallshantering skärpts och återvinningsteknologin blivit bättre har en del av samhällsavfallet under den senaste tiden inspirerat en del av näringsverksamheten och numera uppstår konkurrens om värdefullt avfall. Utskottet konstaterar att när det gäller produkter som omfattas av producentansvaret är kommunens ansvar partiellt endast i fråga om förpackningar och förpackningsavfall. Kommunerna kan därför fortsättningsvis med stöd av 17 § i avfallslagen meddela avfallshanteringsbestämmelser om förpackningar och förpackningsavfall. I övrigt har kommunerna ingen roll när det gäller producentansvaret. Kommunerna får ändå inte förfara på ett sätt som försvårar producentansvarets förverkligande. Enligt 18 e § 3 mom. i propositionen skall kommunen handla så att inte producentens möjlighet att fullgöra skyldigheterna äventyras. Av propositionens allmänna motivering framgår att det inte

är tillåtet att genom kommunala avfallshanteringsbestämmelser styra t.ex. sådant avfall till energianvändning som producenter tänker samla in för användning.

Utskottet framhåller att kommunerna borde anvisa områden på vilka producenterna kunde ställa insamlingskärl för att på detta sätt fullgöra sina skyldigheter. Utan kommunernas aktiva och positiva insatser för att ordna med sådana områden kan det vara nästan omöjligt för producenterna att se till att ett rikstäckande insamlingsnät skapas. Från ekonomisk synpunkt är det motiverat att utnyttja den existerande infrastrukturen. Dessutom känner kommuninvånarna i allmänhet mycket väl till kommunernas befintliga avfallsmottagningsplatser och det skulle därför vara lätt att utnyttja dem också i systemet med producentansvar. Utgångspunkten är således att kommunerna inte har någon roll i producentansvarssystemet men att de kan komma överens med producenterna om att kommunerna ansvarar för att ordna och sköta mottagningsplatserna mot ersättning. Det är skäl för producenterna att förhandla med kommunerna, kommunernas avfallshanteringsbolag och riksomfattande avfallshanteringsbolag om hur insamlingen skall ordnas och finansieras och var det skall finnas mottagningsplatser. Utskottet förutsätter att särskilt dessa arrangemang följs upp i verkställighetsprocessen. (*Utskottets förslag till uttalande 1*).

Kommunen är en i avfallslagen avsedd allmän övervakningsmyndighet som ska övervaka att insamlingsplatserna sköts. Övervakningen är mycket viktig i fråga om flera sådana produkter som omfattas av producentansvaret eftersom de ofta har mer än ett litet ekonomiskt värde. Utskottet understryker att oberoende av producentansvarssystemet ska kommunerna utifrån sin allmänna tillsynsplikt se till att de allmänna insamlingsplatserna för avfall hålls snygga och sköts på vederbörligt sätt. Om en kommun träffar avtal med en producent om användning och skötsel av en mottagningsplats kan den samtidigt avtala om ersättning för kostnader för att ordna och sköta mottagningsplatsen. Utskottet konstaterar också att enligt 68 § om avfallsrådgivning ska en producent, producentsamman-

slutning eller en annan ekonomisk aktör vid behov tillsammans med kommunen sköta den rådgivning, information och upplysning som behövs för verkställigheten av statsrådets beslut på det sätt som statsrådet föreskriver genom sitt beslut. Det är sålunda producenten som bär det huvudsakliga ansvaret för informationen. Mot bakgrunden av det som anförts ovan understryker utskottet ändå att producentansvarssystemet kan fungera endast om kommunerna förhåller sig positivt och aktivt till saken. Utskottet anser därför att kommunen aktivt skall delta i rådgivning och information särskilt när man avtalat med producenten om att ett kommunalt mottagningsställe kan användas för insamling av avfall som omfattas av producentansvaret.

Enligt utskottets uppfattning bör avfallshanteringen av produkter som omfattas av producentansvaret precis som hanteringen av samhällsavfall ses som en nödvändig serviceform vars tillgänglighet och kvalitet bör säkerställas under alla förhållanden. Insamlingen av avfall bör därför skötas på ett sätt som uppfyller kraven även när det är fråga om områden som inte är fördelaktiga i kostnadshänseende. Eftersom avfallslagen för närvarande lämnar rum för tolkning kan kommunens och en privat aktörs legislativa ställning bedömas på olika sätt. Det är därför också möjligt att göra en motsvarande bedömning av utgångspunkterna för producentansvarets struktur.

Miljöministeriet utreder som bäst kommunernas ansvar och rättigheter i förhållande till enskilda aktörer inom avfallshanteringen. En arbetsgrupp har i uppdrag att reda ut ansvars- och konkurrensfrågor inom samhällsavfallshanteringen så att man kan säkerställa att avfallshanteringen sker i enlighet med de mål som ställts i avfallslagen och i den riksomfattande avfallshanteringslagen. Syftet är dessutom att ge samtliga aktörer på området rättvisa verksamhetsförutsättningar. Arbetsgruppen skall vidare utreda kommunernas, de kommunala avfallshanteringsbolagens och privata serviceföretagares inbördes ansvar och arbetsfördelning när det gäller att samla in, transportera, behandla och återvinna samhällsavfall. Arbetsgruppen dryftar också

principerna för konkurrensutsättning av avfallshanteringsservice, åtgärder för att säkerställa att avgifterna är skäliga och avgiftsgrunderna transparenta och kompatibla. Arbetsgruppen dryftar vidare andra åtgärder för att nå de mål som ställts för gruppen, som också ska lägga fram förslag till åtgärder för eliminera uppdragade missförhållanden. Enligt utskottets mening är detta utredningsarbete mycket viktigt. Om utredningsarbetet också har effekter på producentansvarssystemets grunder är det skäl att även till denna del lägga fram behövliga ändringsförslag.

I det nuvarande systemet har det delade ansvaret när det gäller insamling av glas lett till problem när producenterna har svarat för den del som kunnat återvinnas medan kommunen fått stå för den del av insamlingen som i ekonomiskt hänseende gett ett negativt resultat. För att undvika sådana situationer vore det bättre att bestämma att ansvaret ankommer på en och samma aktör. Utskottet bekymrar sig därför över hur det partiella producentansvaret i fråga om förpackningar och förpackningsavfall skall förverkligas i praktiken. Det är särskilt svårt att definiera producenternas och kommunens ansvar när det rör sig om partiellt producentansvar. Utskottet förutsätter att producentansvaret i fråga om förpackningar följs upp och att lagstiftningen vid behov ändras för att systemet ska fungera. (*Utskottets förslag till uttalande 3*).

Producentansvar och konkurrens

En effektiv avfallshantering som baserar sig på producentansvar förutsätter att producenterna för att fullgöra sina skyldigheter får fulla rättigheter till det material som omfattas av producentansvaret efter att avfallsinnehavaren överlåtit produkten.

I gemenskapens direktiv utgår man också från konkurrensneutralitet som en förutsättning för systemet. När det gäller kostnaderna för producentansvaret spelar de logistiska kostnaderna en viktig roll i Finland. Deras effekt i glesbygden och i rikstäckande system i hela landet är märkbar.

Strävan att göra återvinningssystemen så kostnadseffektiva som möjligt särskilt vad gäller logistiken men också i övrigt inverkar å andra sidan negativt på vissa mindre omfattande funktioner och möjligheterna att upprätthålla dem. Som exempel kan nämnas sociala företag som bygger sin verksamhet på återvinning och reparation av användbara anläggningar som omfattas av producentansvaret. Utskottet uttrycker sin oro över att återvinning och återanvändning kan nedvärderas i ett system som uttryckligen tar sikte på en kostnadseffektiv verksamhet som så direkt som möjligt baserar sig på materialåtervinning. Det är viktigt att försäkra sig om att målen för återvinning och återanvändning kan nås i praktiken.

Med hänvisning till det som anförts ovan vill utskottet särskilt påpeka att det t.ex. av utkastet till förordning om skrotfordon framgår att avsikten är att föreskriva att ett skrotfordons delar och ämnen i första hand ska återanvändas eller återvinnas. I praktiken kan de nya bestämmelserna bäst förverkligas av de aktörer som för tillfälle arbetar inom detta område, dvs. de traditionella bilskroterierna. Avsikten är likaså att genom förordning utfärda detaljerade bestämmelser om hanteringen av skrot från elprodukter och elektroniska produkter. Enligt utskottets mening är det viktigt att t.ex. de sociala företagens arbete kan fortgå trots lagändringen. Företagen bör ändå samverka med producenterna och producentsammanslutningarna på området.

Det är skäl att fästa särskilt avseende vid en icke-diskriminerande behandling av små producenter. Utskottet föreslår därför att de mål som anges i 18 a § 2 mom. preciseras och att en föreskrift om detta tas in i 18 g § om producentsammanslutningar på det sätt som framgår nedan av detaljmotiveringen och utskottets ändringsförslag. (*Utskottets förslag till uttalande 2*).

Uppföljning av reformen

Utskottet konstaterar att regleringen på lagnivå är synnerligen allmänt hållen. Eftersom det först genom reglering på förordningsnivå och en etablerad praxis kommer att visa hur förpliktelser-

na i praktiken sköts bör en särskild satsning göras på uppföljningen av lagen. Likaså får framtiden utvisa hur stor kommunernas samarbetsvilighet och aktivitet är t.ex. när det gäller att träffa avtal om att använda befintliga mottagningsplatser inom ramen för producentansvarssystemet. Utskottet framhåller att det därför är skäl att lägga ner mera arbete än vanligt på att följa upp hur lagen fungerar.

Birkalands miljöcentral ansvarar för den riktäckande tillsynen över verkställigheten av producentansvarsbestämmelserna. Detta arrangemang är enligt utskottet ändamålsenligt och leder till en utveckling av miljöförvaltningen och effektiv resursanvändning. Det är enligt utskottets uppfattning ändå skäl att inse att producentansvarsuppgifterna till största del är nya och kommer att vara en betydande belastning för förvaltningen. Birkalands miljöcentral bör därför få tillräckliga resurser.

Totalreform av avfallslagen

Enligt miljöutskottets uppfattning är en totalrevidering av avfallslagen på plats. Avfallshantering har blivit en lockande affärsekonomisk verksamhet vilket ändrar utgångspunkterna för lagen. Också lagens struktur har blivit lidande av att bestämmelser intagits om producentansvaret.

Genom sitt meddelande om en ny avfallsstrategi öppnade EG-kommissionen för sin del debatten om behovet av att omdefiniera avfall. Utskottet anser att detta är en omfattande fråga som ger möjligheter att främja återanvändningen av avfall genom tydligare definitioner. Möjligheterna att förbättra definitionerna är emellertid begränsade eftersom den nationella lagstiftningen bygger på gemenskapslagstiftningen. Vid sidan av att utveckla definitionerna kan man nationellt göra avfallslagstiftningen flexibla t.ex. genom att införa in casu-prövning utifrån avfalls art och förenkla förvaltningsförfarandet. Syftet med att göra lagstiftningen smidigare är särskilt att se till att lagstiftningen inte i onödan utgör ett hinder för materialåtervinning och återvinning. Utskottet framhåller också behovet av att undersöka om avfallsskattesystemet är icke-

diskriminerande samt vilka följder det har för konkurrensen. (*Utskottets förslag till uttalande 5*).

Detaljmotivering

Med hänvisning till grundlagsutskottets utlåtande föreslår miljöutskottet att följande ändringar görs i regeringens proposition.

18 a §. Syftet med producentansvaret. Utskottet föreslår att paragrafens inledande stycke kompletteras med en hänvisning till principerna för en hållbar användning av naturprodukter samt för hållbar produktion och konsumtion. I paragrafen bör dessutom nämnas det viktiga syftet att effektivare förhindra uppkomsten av avfall. Det individuella producentansvaret förväntas främja produktplaneringen så att uppkomsten av avfall kan förhindras preventivt. Vidare föreslår utskottet att paragrafens 2 mom. 3 punkten preciseras så att ett mål bör vara att minska den fara eller skada som människors hälsa eller miljön orsakas av avfall.

18 b §. Produkter och producenter som omfattas av producentansvaret. Utskottet föreslår vissa språkliga korrigeringar i paragrafens 1 mom. Korrigeringarna påverkar inte den svenskatexten.

18 c §. Producentens ansvar. Enligt 18 c § 1 mom. är producenten skyldig att främja återanvändningen av produkter som avses i 18 b § och att ordna återanvändning, återvinning och annan avfallshantering av sådana produkter och delar av produkter som kasserats såsom avfall samt att ansvara för kostnaderna för detta om inte något annat bestäms nedan. Utskottet föreslår att bemyndigandebestämmelsen i 1 mom. som gäller förpackningar flyttas till den nya 18 j §, eftersom utskottet föreslår att de bestämmelser som ingår i 18 g § i propositionen om vissa produktgrupper avskiljs till egna paragrafer. Detta gör lagen tydligare. Bemyndigandebestämmelsen om förpackningar passar därför bättre in i specialbestämmelsen om förpackningar.

Med tanke på producentansvarssystemet är det särskilt viktigt att mottagningsplatserna för produkter bildar ett så heltäckande nät att avfallsinnehavaren i praktiken har en skälig möjlighet att lämna en kasserad produkt i systemet. Utskottet föreslår att för producenten förpliktande bestämmelser intas i egna paragrafer och föreslår därför att 3 mom. överförs till en ny 18 d §.

Paragrafens nuvarande 4 mom. blir sålunda 3 mom.

Från 18 h § 1 mom. i propositionens lagförslag överförs bemyndigandet att utfärda förordning till denna paragrafs nya 4 mom. I texten görs vissa språkliga justeringar.

18 d §. Mottagningsplatser för produkter som omfattas av producentansvaret. Från 18 c § 3 mom. i propositionens lagförslag överförs bestämmelsen till denna paragraf. I paragrafen föreslås dessutom en precisering av vad som avses med "skälig möjlighet att överlämna en kasserad produkt till återanvändning, återvinning eller annan avfallshantering". Utskottet framhåller att utskottet framhåller att skälighetsvillkoret förutsätter att det finns ett rikstäckande nät av mottagningsplatser så att avståndet till mottagningsplatsen motsvarar ett normalt avstånd till en mottagningsplats för specialavfall eller till en affär som säljer samma typ av produkter. Utskottet förutsätter att man följer upp hur denna förpliktelse sköts i praktiken.

18 e §. Uppgifter om produktmärkning och demontering. Med hänvisning till grundlagsutskottets utlåtande föreslår utskottet att det föreskrivs i lag om producentens ansvar för produktmärkning och demontering eftersom denna skyldighet i regeringens proposition endast framgår indirekt av det föreslagna normgivningsbemyndigande. Utskottet föreslår att i paragrafens 3 mom. intas 18 h § 2 mom. 1 punkten i regeringens proposition om bemyndigande att utfärda närmare bestämmelser genom förordning.

18 f §. Skyldighet att lämna information. Med hänvisning till grundlagsutskottets utlåtande föreslår utskottet att 18 h § 1 mom. 3 punkten avskiljs till en egen paragraf i vilken föreskrivs om

producentens grundläggande skyldighet att lämna information. Av den föreslagna 18 h § framgår denna skyldighet endast indirekt. Vidare föreslås det att i paragrafens 2 mom. intas ett normgivningsbemyndigande ur 18 h § 2 mom. 1 punkten och 18 c § 5 mom. i propositionen.

18 g §. Producentsammanslutning och annat producent samarbete. Utskottet föreslår att paragrafen kompletteras med ett nytt 3 mom. där producentsammanslutningarna förpliktas att på ett jämförligt sätt beakta alla ekonomiska aktörer och deras adekvata verksamhetsmöjligheter på marknaderna.

Utskottet befattar att producentansvarssystemet i praktiken kan leda till att producentsammanslutningarna bestämmer de övriga marknadsaktörernas verksamhetsmöjligheter. Enligt 7 § i lagen om konkurrensbegränsningar (480/1992) är missbruk av dominerande marknadsställning förbjudet. Paragrafen anger också vad som anses som missbruk. Eftersom en upprepning av konkurrensbegränsningslagens bestämmelser i avfallslagen skulle leda till överlappande reglering och tillsynsproblem föreslår utskottet att paragrafen kompletteras med en bestämmelse som understryker producentsammanslutningarnas skyldighet att agera på ett ickediskriminerande sätt och i överensstämmelse med principerna för en hållbar användning av naturprodukter samt för en hållbar produktion och konsumtion. Utskottet förutsätter att lagens konkurrenseffekter följs upp.

På grund av tillägget blir nuvarande 3 mom. 4 mom. Ändringsförslaget leder också till att hänvisningen i 4 mom. bör ändras så att den gäller 2—4 mom.

18 h §. Vissa andra aktörers skyldigheter. På grund av ändringar i paragrafnumreringen överförs de materiella bestämmelser som ingår i 18 e § 2 mom. i propositionen till 18 h § med ändringar. Med hänvisning till grundlagsutskottets utlåtande föreslår utskottet att regleringen preciseras så att den otydliga hänvisningen till förpliktelsen att ta emot en produkt när "det är motiverat för att ordna återanvändning eller av-

fallshantering" stryks. Eftersom de olika aktörernas skyldigheter avviker enligt produktgrupp bör bestämmelserna om dessa skyldigheter ingå i separata moment.

I paragrafens 5 mom. föreslås bestämmelser om kommunens skyldighet att handla så att inte producentens möjlighet att fullgöra skyldigheterna äventyras. Bestämmelsen motsvarar 18 e § 3 mom. i propositionen.

18 i §. Rättigheter för den sista innehavaren av en produkt. Eftersom antalet paragrafer har utökats blir 18 f § 1 mom. i propositionen nu 18 i §. Utskottet föreslår att paragrafrubriken ändras så att den bättre motsvarar paragrafens innehåll. I paragrafen föreslås en precisering enligt vilken rätten att i kostnadsfritt lämna in en kasserad produkt till systemet gäller kasserade produkter i befintligt skick. Om produkten saknar väsentliga delar eller om den kompletterats med föremål eller ämnen som väsentligt försvårar återanvändning, återvinning eller annan avfallshantering skall det vara möjligt att hos avfallsinnehavaren uppbära en avgift som motsvarar värdet av de borttagna delarnas råmaterial eller en motsvarande skälig avgift på grund av extra kostnader. Formuleringen om väsentliga delar gäller särskilt skrotfordon och med delarna avses viktiga delar såsom motorn väsentliga delar av karosseriet eller katalysatorn.

Den föreslagna ändringen innebär att den sista innehavaren av ett fordon i större utsträckning än vad som framgår av propositionen har möjligheter att ta tillvara flera bildelar. Som exempel kan nämnas strålkastarhusen, bakljusen och motsvarande reservdelar eller tilläggsutrustning som inte i sig minskar bilens materialvärde. Syftet med paragrafen är att inte bara förplikta producenten utan också ge denne en möjlighet att sköta avfallshanteringen av skrotfordon på ett kostnadseffektivt sätt. Insamlings- och hanteringssystemet för skrotfordon blir som helhet betraktat lönsammare om de bilar som lämnas till systemet också innehåller de värdefulla delarna. Eftersom konsumenten i sista hand svarar för kostnaderna för systemet är det inte ändamålsenligt att tillåta att någon utomstående sys-

tematiskt tar bort alla värdefulla delar från ett skrotfordon. Förslaget utgår ifrån skrotfordonsdirektivet, vars artikel 5.4.3 ger medlemsstaterna en möjlighet att föreskriva om uttagning av avgifter.

Utmärkande för producentansvarssystemet är att producenten också svarar för avfallshanteringskostnaderna för en produkt. Avfallshanteringskostnaderna betalas av konsumenten i produktens pris. Eftersom den slutliga innehavaren av ett skrotfordon inte enligt propositionen alltid har rätt att överlåta ett skrotfordon till systemet avgiftsfritt står förslaget i strid med principerna för producentansvaret. Även direktivet utgår ifrån att avgiftsfriheten i överlåtelseskedet ska vara huvudregeln även om medlemsstaterna har möjlighet att föreskriva om partiell avgiftsbeläggning.

Utskottet finner inte en sådan lösning godtagbar som i princip möjliggör dubbelfakturering. Priset för avfallshanteringen ingår i produktens pris och dessutom kan konsumenten bli tvungen att betala en del av priset ytterligare en gång då han eller hon till producentansvarssystemet överlåter ett skrotfordon som saknar väsentliga delar. I begynnelsefasen kommer dubbelavgiften ändå inte att förverkligas i praktiken eftersom systemet enligt utredning till utskottet sannolikt åtminstone till en början bekostar sig själv på ett sådant sätt att inget avfallshanteringstillägg läggs till produktens pris. Utskottet föreslår därför ingen ändring i den föreslagna lösningens grundidé men förutsätter att producenterna och producentsammanslutningarna förpliktas att rapportera uppburna avgifter. Birka-lands miljöcentral skall övervaka att avgiftsgrunderna är lagliga och avgifterna skäliga. Utifrån uppföljningen bör det bedömas om detta system är motiverat och fungerande med avseende på nyttoanvändningen av avfall samt vid behov föreslås ändringar i paragrafen. (*Utskottets förslag till uttalande 4*).

Enligt utredning till utskottet kommer producentsammanslutningen för att lösa problemet med gamla bilar med stöd av ett budgetanslag att ordna en kampanj som syftar till att samla in alla skrotfordon och ordna avfallshanteringen av

dem. Utskottet understöder dessa planer och tror att de kommer att bidra till att lösa det ovan relaterade problemet.

Utskottet framhåller vidare att producenten även i normalfall är skyldig att ta emot alla skrotfordon oberoende av om de är registrerade eller ej. En liten avgift kan uppbäras för skrot från vilket viktiga delar har tagits bort. En avgift kan även uppbäras för skrotbilar som utan anledning försätts t.ex. med skrotbatterier eller som innehåller problemavfall som inte hör till bilen.

18 j §. Särskilda bestämmelser om förpackningar och förpackningsavfall. Till följd av att paragraferna blivit fler och lagens struktur ändrats motsvarar föreslagna 18 j § slutet av 18 c § 1 mom. i propositionen. Utskottet föreslår att paragrafens 1 mom. preciseras så att därav direkt framgår att producentansvaret för förpackningar är partiellt. Detta innebär att producenten för egen del skall se till att igenomsnitt cirka 61 viktprocent av de förpackningar som producenten släppt ut på marknaden återvinns. Undantaget i fråga om förpackningar gäller även mottagningsställen.

Avsikten med det nya 2 mom. är att precisera vad som avses med en liten ekonomisk aktör samt att ta in ett bemyndigande att utfärda förordning på det sätt som grundlagsutskottet har förutsatt men som inte ingick i 18 h § 2 mom. propositionen. Skyldigheterna enligt paragrafen gäller inte aktörer med en liten omsättning. Om omsättningen understiger en miljon euro per år betraktas den som liten.

18 k §. Vissa dryckesförpackningar. Paragrafen motsvarar 18 g § 1 mom. i propositionen.

18 l §. Särskilda bestämmelser om skrotfordon. Paragrafens 1 mom. motsvarar 18 g § 2 mom. i propositionen. I paragrafen föreslås emellertid lagtekniska justeringar till den del det är fråga om bemyndigande att utfärda förordning. I sin föreslagna utformning framgår inte grunden för den avgift som avses i paragrafen. Paragrafen föreslås dessutom kompletterad med en grundläggande bestämmelse om mottagarens skyldighet

att kontrollera den sista innehavarens rätt att överlåta ett skrotfordon.

18 m §. Särskilda bestämmelser om elektriska och elektroniska produkter. I de nya 18 m § föreslås bestämmelser om från vilken tidpunkten producentens ansvar för elektriska och elektroniska produkter som omfattas av producentansvaret inträder. Enligt paragrafens 1 mom. svarar producenten för kostnaderna för återvinning och annan avfallshantering av kasserade elektriska och elektroniska produkter som varit i annan användning än i hushåll om produkten har introducerats på marknaden efter den 13 maj 2005. I fråga om produkter som introducerats på marknaden före detta datum svarar producenten för kostnaderna för avfallshanteringen endast om den kasserade produkten ersätts med en motsvarande produkt eller med en produkt med samma användningsändamål. I annat fall svarar andra användare än hushåll för kostnaderna för återvinning och annan avfallshantering av kasserade produkter. Producenten och andra användare än hushåll kan även komma överens om en annan kostnadsfördelning. Ändringen preciserar grunderna för kostnadsbildningen för producenten och sista innehavaren i olika situationer på det sätt som grundlagsutskottet förutsatte.

Paragrafens 2 mom. motsvarar 18 g § 3 mom. i propositionen.

18 n §. Bemyndigande att utfärda förordning för genomförande av Europeiska gemenskapens rättsakter om producentansvar. Eftersom antalet paragrafer har blivit fler och lagens struktur ändrats föresår utskottet att punkterna 2 och 3 i 18 h § 2 mom. i propositionen överförs till 18 n §. Med hänvisning till grundlagsutskottets utlåtande ändras paragrafens 2 punkt så att bemyndigandet att utfärda förordnande endast gäller insamling, märkning, sortering, lagring, förvaring, transport, vidareförmedling, återanvändning, återvinning, behandling och annan avfallshantering av i detta kapitel avsedda kasserade produkter och de tekniska kraven på dessa samt information i produktpriset om avfallshanteringskostnaderna.

30 §. Bestämmande av kommunal avfallsavgift. Utskottet föreslår att paragrafens 2 mom. ändras så att den motsvarar innehållet i lagens 11 §. Vid sidan av återvinning skall således avseende även fästas vid egen aktivitet. Detta innebär att avgiften till och med kunde fastställas till 0 euro om avfallet helt och på eget initiativ återanvänds och hanteras på fastigheten. Samtidigt framhåller utskottet att återvinningen skall uppfylla kraven på att den inte orsakar fara eller skada för hälsa eller miljö.

50 b §. Anmälan till producentregistret. Eftersom paragrafnumreringen har ändrats måste hänvisningarna i denna paragrafs 2 mom. justeras.

50 c §. Anteckning i producentregistret och godkännande för anteckning i producentregistret. Eftersom paragrafnumreringen har ändrats måste hänvisningarna i denna paragrafs 2 mom. justeras

51 §. Skyldighet att inhämta information och bokföringsskyldighet. Paragrafens 3 mom. föreslås ändrad eftersom bokföringsskyldigheten enligt den gällande lagen inte omfattar producenter.

58 §. Vite samt hot om tvångsutförande och avbrytande. Utskottet föreslår att 58 § 1 mom. i avfallslagen ändras så att där särskilt nämns att Birkalands miljöcentral är behörig till den del det gäller viten och hot som utsätts för iakttagande av bestämmelserna om producentansvar. Det gällande momentet nämner de regionala miljöcentralernas rätt att utsätta vite eller hot. Birkalands miljöcentral är den övervakningsmyndighet som avses i lagen och har behörighet i hela landet när det gäller producentansvarsbestämmelserna. Det är därför nödvändigt att i denna bestämmelse särskilt precisera miljöcentralens roll i detta avseende.

60 §. Avfallsförseelse. Eftersom paragrafnumreringen har ändrats bör hänvisningarna justeras på motsvarande sätt.

71 §. Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter. I paragrafen bör Birkalands miljöcentral nämnas. Paragrafen förtydligas också i det avseendet att uppgifter skall lämnas ut till tillsynsmyndigheterna, miljöministeriet, Finlands miljöcentral och dessutom Birkalands miljöcentral för fullgörande av uppgifter enligt denna lag. Grunden för utlämnande av uppgifter till åklagar-, polis- och tullmyndigheterna är fortsättningsvis utredning avbrott.

Ikraftträdelsebestämmelsen. Eftersom paragrafnumreringen har ändrats bör ikraftträdelsebestämmelsen justeras på motsvarande sätt.

Grundlagsutskottets utlåtande

I grundlagsutskottets utlåtande konstateras det att lagförslagen kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning, av dessa lagförslag 1 endast om utskottets konstitutionella anmärkningar om 18 f § 2 mom. och 18 h § 2 mom. beaktas på lämpligt sätt. Miljöutskottet föreslår att dessa paragrafer ändras på konstitutionella grunder.

Utskottet föreslår att grundlagsutskottets anmärkning om 18 f § 2 mom. beaktas så att en ny 18 m § fogas till lagen. I paragrafens 1 mom. föreslås bestämmelser på lagnivå om fördelningen av kostnader mellan producenten och en annan användare än ett hushåll för kostnaderna för avfallshanteringen. Paragrafens andra moment motsvarar 18 g § 3 mom. i propositionen.

Utskottet föreslår vidare att grundlagsutskottets anmärkning om 18 h § 2 mom. beaktas så att

i den nya 18 j § föreskrivs på lagnivå om vad som avses med sådana små ekonomiska aktörer som inte berörs av de förpliktelser som nämns i paragrafen. I enlighet med detta föreslås det att förpliktelserna inte skall gälla förpackare och importörer vilkas omsättning understiger 1 000 000 euro per år.

Utifrån grundlagsutskottets utlåtande föreslår utskottet vidare att många andra paragrafer ändras för att förtydliga lagen. Utskottet föreslår också nya paragrafer genom vilka på lagnivå föreskrivs om grunderna för vissa skyldigheter. Dessa paragrafer är 18 e § om skyldighet att märka produkter och 18 f § om skyldighet att lämna information. Produktgruppsvisa bestämmelser ingår enligt utskottets förslag i de nya 18 j, 18 k, 18 l och 18 m §, genom vilka lagens innehåll och målsättningar förtydligas.

Förslag till beslut

Med stöd av det som anförs ovan föreslår utskottet att

lagförslag 2 godkänns utan ändringar och

lagförslag 1 godkänns med följande ändringar (Utskottets ändringsförslag),

fem uttalanden godkänns (Utskottets förslag till uttalanden).

Utskottets ändringsförslag

1.

Lag

om ändring av avfallslagen

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i avfallslagen av den 3 december 1993 (1072/1993) 18 § 1 mom. 5 punkten, sådan den lyder i lag 605/1997,

ändras 6 § 1 punkten, 11 och 27 §, 30 § 1 och 2 mom., rubriken för 36 §, 49 § 1 mom., 51 § 3 mom., 52 § 1 mom., 58 § 1 mom., 60 §, 68 § 2 mom., 70 och 71 §,

av dessa lagrum 49 § 1 mom., 51 § 3 mom., 60 och 70 § sådana de lyder i lag 91/2000, 52 § 1 mom., 58 § 1 mom. och 68 § 2 mom. sådana de lyder i nämnda lag 605/1997, och 71 § sådan den lyder i lag 661/1999 samt

fogas till 10 § ett nytt 4 mom., till lagen ett nytt 3 a kap., till 36 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 63/1995, ett nytt 3 mom., till lagen nya 50 b och 50 c § samt till 57 §, sådan den lyder delvis ändrad i nämnda lag 605/1997, ett nytt 3 mom., som följer:

6, 10 och 11 §
(Som i RP)

3 a kap.

Producentansvar

18 a §

Syftet med producentansvaret

(1 mom. som i RP)

Syftet med producentansvaret är att *enligt principerna för en hållbar användning av naturtillgångarna samt för en hållbar produktion och konsumtion*

1) *effektivare förhindra uppkomsten av avfall samt effektivera återanvändningen av produkter,*

2) *effektivera ordnandet av återanvändning, återvinning och annan avfallshantering av en produkt som kasseras såsom avfall eller en del av den,*

3) *minska mängden avfall som deponeras på avstjälningsplatser och dess skadlighet samt den fara eller skada som människors hälsa eller miljön orsakas av avfall.*

18 b §

Produkter och producenter som omfattas av producentansvaret

Följande produkter och producenter omfattas av producentansvar:

1) däck till motordrivna och andra fordon och redskap, beträffande vilka producenten anses vara den som yrkesmässigt tillverkar eller importerar däck eller däckförsedda fordon eller

redskap eller den som yrkesmässigt regummerar däck,

2) tidningar, tidskrifter, kontorspapper och andra liknande pappersprodukter, beträffande vilka producenten anses vara den som yrkesmässigt tillverkar och importerar papper som används för tillverkning av tryckpapper och andra pappersprodukter,

3) förpackningar, beträffande vilka producenten anses vara den som yrkesmässigt förpackar produkter eller den som yrkesmässigt importerar förpackade produkter,

4) personbilar, paketbilar och andra liknande fordon, beträffande vilka producenten anses vara den som tillverkar eller yrkesmässigt importerar fordon eller yrkesmässigt förmedlar fordon som förs in i landet i den inhemska användarens namn,

5) elektriska och elektroniska produkter, beträffande vilka producenten anses vara den som tillverkar och importerar elektriska och elektroniska produkter och sådana försäljare som säljer produkter under eget varumärke; *producentansvaret gäller likväl inte produkter som planerats särskilt för militärt bruk eller som i övrigt hör samman med tryggheten av statens centrala säkerhetsintressen.*

(2 mom som i RP.)

18 c §

Producentens ansvar (utesl.)

Producenten är skyldig att främja återanvändningen av produkter som avses i 18 b § och att ordna återanvändning, återvinning och annan avfallshantering av sådana produkter och delar av produkter som kasserats såsom avfall samt att

svara för kostnaderna för detta, om inte något annat bestäms nedan.

Producentens skyldighet kan gälla de produkter som producenten själv släpper ut på marknaden och en sådan andel av alla motsvarande produkter som släppts ut på marknaden som är skälig med hänsyn till den mängd produkter eller deras marknadsandel, oberoende av tidpunkten för när produkterna släpptes ut på marknaden.

(3 mom. utesl.)

(3 mom. som 4 mom. i RP)

Genom förordning av statsrådet kan närmare bestämmelser utfärdas om

1) kvantitativa mål och skyldigheter beträffande förhindrande av uppkomst, återanvändning, materialåtervinning och återvinning av i detta kapitel avsedda kasserade produkter och avfall samt om tidsfrister för när målen skall uppnås och skyldigheter fullgöras och så att målen och skyldigheterna kan vara specifika för enskilda material, produkter eller produktgrupper,

2) förhindrande av betydande olägenhet för avfallshanteringen av i detta kapitel avsedda kasserade produkter samt om åtgärder för förhindrande av fara eller skada för människors hälsa eller för miljön på grund av återanvändning, återvinning och annan avfallshandling av sådana produkter.

18 d §

Mottagningsplatser för produkter som omfattas av producentansvaret

Producenten skall se till att det finns ett så heltäckande nät av mottagningsplatser för sådana kasserade produkter som avses i 18 b § att den sista innehavaren har en skälig möjlighet att var som helst i landet lämna en kasserad produkt till återanvändning, återvinning eller annan avfallshandling.

(2—4 mom. utesl.)

18 e §

Uppgifter om produktmärkning och demontering

Den som producerar i 18 b § avsedda fordon skall se till att produkten eller dess delar är märkta på ett sådant sätt att delar som innehåller farliga ämnen kan identifieras. Elektriska och elektroniska produkter skall vara försedda med en märkning som anger producenten, när produkten släppts ut på marknaden och producentens särskilda insamlingsskyldighet.

Den som producerar fordon eller elektriska eller elektroniska produkter skall dessutom se till att den som säljer produkten och vid behov även andra aktörer får tillräckliga uppgifter och anvisningar om återanvändning och demontering av produkten, om möjligheten till materialåtervinning av delarna samt information om var i produkten farliga ämnen och delar finns.

Genom förordning av statsrådet kan närmare bestämmelser utfärdats om märkning av produkter som avses i 1 och 2 mom. samt om uppgifter om demontering av produkterna.

(4 mom. utesl.)

18 f §

Skyldighet att lämna uppgifter

Producenten skall tillställa Birkalands miljöcentral de uppgifter om produkter som släppts ut på marknaden, inlämnade kasserade produkter samt insamling av sådana, återanvändning, återvinning, export eller annan avfallshandling av dem samt andra jämförbara uppgifter som behövs för att verkställigheten av denna lag och bestämmelser om producentansvar som utfärdats med stöd av lagen skall kunna övervakas.

Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare produktvisa bestämmelser om den information som avses i 1 mom.

18 g §

Producersammanslutning och annat producersamarbete

(1 och 2 mom. som 18 d § 1 och 2 mom. i RP)

För att nå de mål som föreskrivs i 18 a § 2 mom. skall en producersammanslutning på ett icke-diskriminerande sätt beakta alla ekonomiska aktörer och deras adekvata verksamhetsmöjligheter på marknaden när sammanslutningen ingår avtal om återanvändning, återvinning och annan avfallshantering.

(4 mom. som 18 d § 3 mom. i RP)

Vad som föreskrivs om producersammanslutningar i 2—4 mom. gäller på motsvarande sätt ett sådan annat samarbetsarrangemang för flera producenter som sörjer för återanvändning, återvinning och annan avfallshantering som grundar sig på producentansvar och som när det gäller de aktuella produkterna eller produktgrupperna har en betydande marknadsandel.

18 h §

Vissa andra aktörers skyldigheter

Säljare och andra överlåtare av däck enligt 18 b § 1 mom. 1 punkten är skyldiga att ta emot kasserade däck av den som köper nya däck. Skyldigheten omfattar en sådan mängd som kan anses skälig med hänsyn till mängden sålda däck och sådana kasserade däck som motsvarar den typ av däck som köpts.

Säljare och andra distributörer av elektriska och elektroniska produkter som avses i 18 b § 1 mom. 5 punkten är skyldiga att av köpare ta emot kasserade elektriska och elektroniska produkter från hushåll som ersätts med en motsvarande ny produkt eller anvisa köparen en annan mottagningsplats.

Säljare och andra distributörer av drycker som avses i 18 k § är skyldiga att av den som köper sådana drycker ta emot tomma dryckesförpackningar.

En fastighetsinnehavare skall på bostadsfastigheter och på fastigheter där det finns kontor

eller produktions- eller servicefunktioner ordna behövliga utrymmen och insamlingskärl för insamling av sådana kasserade pappersprodukter som avses i 18 b § 1 mom. 2 punkten. Skyldigheten gäller dock inte fastigheter i småhusområden eller i glesbygden där producenten har ordnat insamling på lokala mottagningsplatser eller där kostnaderna för att ordna insamling skulle bli oskäligt höga med hänsyn till den obetydliga mängden insamlat papper.

(5 mom. som 18 e § 3 mom. i RP)

18 i § (Ny)

Rättigheter för den sista innehavaren av en produkt

Den sista innehavaren av sådana produkter som avses i 18 b § har rätt att kostnadsfritt lämna in en kasserad produkt till ett återanvändnings-, återvinnings- och avfallshanteringssystem som ordnats av producenten. Om produkten saknar för återvinningsvärdet väsentliga delar såsom motor, viktiga delar av karosseriet eller katalysator eller om den kompletterats med föremål eller ämnen som väsentligt försvårar återanvändning, återvinning eller annan avfallshantering kan hos den som överlåter skrotfordonet dock uppbäras en avgift som motsvarar värdet av de borttagna delarnas råmaterial eller en motsvarande skälig avgift på grund av extra-kostnader för återanvändning, återvinning eller annan avfallshantering.

18 j § (Ny)

Särskilda bestämmelser om förpackningar och förpackningsavfall

Producentansvaret för förpackningar är partiellt. Producenten skall för egen del se till att i genomsnitt sammanlagt 61 viktprocent av de förpackningar som släppts ut på marknaden återvinns. Till övriga delar ansvarar avfallets innehavare samt fastighetsinnehavaren och kommunen för avfallshanteringen av förpackningsavfallet på det sätt som föreskrivs i 3 kap.

Skyldigheter i fråga om förpackningar och återvinning av förpackningsavfall och kostnadsansvar i anslutning därtill, bestämmelserna i 18 f § om skyldighet att lämna uppgifter samt skyldigheten i fråga om avfallsrådgivning enligt 68 § 2 mom. gäller inte förpackare och importörer som avses i 18 b § 1 mom. 3 punkten vars omställning av verksamheten underskred 1 000 000 euro året innan.

18 k § (Ny)

Vissa dryckesförpackningar

Vad som föreskrivs i denna lag om producentbaserat ansvar för återanvändning, återvinning och annan avfallshantering samt om producenter gäller på motsvarande sätt det system för återvinning av detaljhandelsförpackningar som avses i 4 § lagen om läskedrycksaccis (1474/1994) och 7 § lagen om accis på alkohol och alkoholdrycker (1471/1994) samt de som tillverkar, förpackar och importerar produkter som avses i de nämnda lagarna..

18 l § (Ny)

Särskilda bestämmelser om skrotfordon

Den sista innehavaren av ett i 18 b § 1 mom. 4 punkten avsett fordon, som kan anses vara avfall enligt 3 § 1 mom. 1 punkten (skrotfordon), skall lämna skrotfordonet till en insamlare eller eller förbehandlare som omfattas av producentansvarssystemet. Mottagaren skall kontrollera den sista innehavarens rätt att överlåta skrotfordonet. Den sista innehavaren skall samtidigt ges ett skrotningsintyg för att skrotfordonet skall kunna avregistreras slutgiltigt i Fordonsförvaltningscentralens fordonstrafikregister. För avregistreringen kan uppbäras en skälig avgift hos producenten.

Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om utplåning ur registret och skrotningsintyg och om avgift för dessa utfärdas närmare bestämmelser av kommunikationsministeriet.

18 m § (Ny)

Särskilda bestämmelser om elektriska och elektroniska produkter

Producenten svarar för kostnaderna för återvinning och annan avfallshantering av elektriska och elektroniska produkter som kasserats av en annan användare än ett hushåll, om produkten har släppts ut på marknaden efter den 13 augusti 2005. I fråga om produkter som släppts ut på marknaden före detta datum svarar producenten för kostnaderna för återvinning och annan avfallshantering endast om den kasserade produkten ersätts med en motsvarande produkt eller med en produkt med samma användningsändamål. I annat fall svarar andra användare än hushåll för kostnaderna för återvinning och annan avfallshantering av kasserade produkter. Producenten och andra användare än hushåll kan även komma överens om en annan kostnadsfördelning.

(2 mom. som 18 g § 3 mom. i RP)

18 n § (Ny)

Bemyndigande att utfärda förordning för genomförande av Europeiska gemenskapens rättsakter om producentansvar

Genom förordning av statsrådet kan dessutom för genomförande av Europeiska gemenskapens rättsakter om producentansvar utfärdas bestämmelser om

1) tekniska krav i fråga om insamling, märkning, sortering, lagring, förvaring, transport, vidareförmedling, återanvändning, återvinning, behandling och annan avfallshantering av i detta kapitel avsedda kasserade produkter samt om information i produktpriset om avfallshanteringskostnaderna,

(2 punkten som 18 h § 3 mom. 3 punkten i RP)

27 §
(Som i RP)

30 §

Bestämmande av kommunal avfallsavgift

(1 mom. som i RP)

Om avfallsavgiften enligt taxan måste anses oskäligt stor eller liten, kan avgiften bestämmas så att den avviker från taxan eller avgiften efterskänkas i synnerhet med beaktande av avfallets mängd, servicenivån på den ordnade avfallshanteringen och sådan egen återvinning och behandling av avfall som avses i 11 §.

36 och 49 §
(Som i RP)

50 b §

Anmälan till producentregistret

(1 mom. som i RP)

Anmälan skall innehålla tillräckliga uppgifter och utredningar om producenten och verksamheten samt om återanvändning, återvinning och annan avfallshantering av kasserade produkter, på basis av vilka det är möjligt att bedöma om arrangemangen är behöriga. Producenter av elektriska och elektroniska produkter skall visa att garanti har arrangerats enligt 18 m § 2 mom. I en producentsammanslutnings anmälan skall dessutom lämnas behövliga uppgifter om avtal och regler på basis av vilka det är möjligt att bedöma om verksamheten uppfyller kraven i 18 g § 2 och 3 mom. Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om innehållet i anmälan.

(3 mom. som i RP)

50 c §

Anteckning i producentregistret och godkännande för anteckning i producentregistret

Birkalands miljöcentral antecknar producenter i producentregistret. Producenter av elektriska och elektroniska produkter kan inte antecknas i registret om de inte visar att garanti har arrangerats enligt 18 m § 2 mom.

(2 och 3 mom. som i RP)

51 § (Ny)

Skyldighet att inhämta information och bokföringsskyldighet

Den som har miljötillstånd, den som producerar problemavfall, med undantag för hushållen, och den som yrkesmässigt transporterar problemavfall samt en säljare och en förmedlare som avses i 49 § 1 mom. 2 punkten skall föra bok över mängden och arten av det avfall som uppkommer, insamlas, lagras eller mellanlagras, transporteras, återvinns eller behandlas samt säljs eller förmedlas i hans verksamhet, över dess beskaffenhet och ursprung samt, då han för avfallet någon annanstans, över den plats där det har uppkommit liksom över leveransplatsen och leveransdatumet samt över transport- och återvinnings- eller behandlingssättet. Bokföringsskyldigheten gäller även en i 18 b § avsedd producent i fråga om de uppgifter som avses i 18 f §.

52 och 57 §
(Som i RP)

58 § (Ny)

Vite samt hot om tvångsutförande och avbrytande

Miljöministeriet, den regionala miljöcentralen eller den kommunala miljöförvaltningsmyndigheten kan förstärka ett förbud eller en föreskrift som meddelats på grundval av denna lag eller en bestämmelse som utfärdas med stöd av den eller Birkalands miljöcentral för iakttagande av bestämmelserna om producentansvar eller Finlands miljöcentral ett förbud eller en föreskrift som meddelas på grundval av avfallstransportförordningen med vite eller hot om att den försummade åtgärden vidtas på den försumliges bekostnad eller att verksamheten avbryts eller förbjuds.

60 §

Avfallsförseelse

Den som uppsåtligt eller av grov oaktsamhet
1) bryter mot förbud som avses i 5 § 1 mom.,
1, 3 eller 4 punkten, 6 § 1 mom. 6 eller 8 punk-
ten, 7 § 4 mom., 17 § 1 mom., 18 c § 4 mom. 2
punkten, 18 g § 4 mom. och 18 n § eller 19 §, 40 §
3 mom., 50 §, 57 eller 73 a § eller mot förbud, fö-
reskrifter eller bestämmelser som meddelats
med stöd av nämnda lagrum,

2) försummar skyldigheter som avses i 7—9
§, 12 eller 14 §, 15 § 1 mom., 18 c—18 m §, 51 §
3 eller 4 mom., eller

3) genomför en internationell avfallstran-
sport så som avses i artikel 26.1 i avfallstran-
sportförordningen,

skall, om inte strängare straff för gärningen
föreskrivs på något annat ställe i lag, för *avfalls-
förseelse* dömas till böter.

(2 mom. som i RP)

68 och 70 §
(Som i RP)

71 §

Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter

Den som vid utförandet av uppdrag enligt
denna lag har tagit del av uppgifter om en en-

skilds eller en sammanslutnings ekonomiska
ställning, om en affärs- eller yrkeshemlighet el-
ler om en enskilds personliga förhållanden får
utan hinder av bestämmelserna om sekretess i la-
gen om offentlighet i myndigheternas verksam-
het (621/1999) lämna ut uppgifterna till tillsyns-
myndigheten, miljöministeriet, (*utesl.*) Finlands
miljöcentral eller till Birkalands miljöcentral för
fullgörande av uppgifter enligt denna lag samt
till åklagar-, polis- och tullmyndigheterna för ut-
redning av brott. Sekretessbelagda uppgifter kan
dessutom lämnas ut till tullmyndigheterna för
verkställighet av avfallsskattelagen (495/1996)
samt 4 § lagen om läskedrycksaccis och 7 § la-
gen om accis på alkohol och alkoholdrycker.

Ikraftträdandebestämmelsen

(1—4 mom. som i RP)

Producenter som avses i 18 b § och produ-
centsammanslutningar som avses i 18 g § skall
göra anmälan enligt 50 b § till Birkalands miljö-
central för anteckning eller för godkännande för
anteckning i producentregistret inom sex måna-
der från det att denna lag trätt i kraft. Bestäm-
melser om tidsfristen vad gäller producenter och
producentsammanslutningar av elektriska och
elektroniska produkter utfärdas genom förord-
ning av statsrådet.

(6 mom. som i RP)

Utskottets förslag till uttalanden

1. Riksdagen förutsätter att regeringen
följer lagen både på ett allmänt plan
och i synnerhet när det gäller tillgång-
en på mottagningsplatser i hela landet,
kommunernas inställning till samver-
kan kring insamlingsplatser och där-
med hur det i praktiken varit möjligt att
utnyttja den befintliga infrastrukturen.
2. Riksdagen förutsätter att regeringen
följer lagens effekter på konkurrensför-
hållandena för producenter/producent-

sammanslutningar och andra redan be-
fintliga aktörer inom samma område
särskilt när det gäller produktgrupper
för vilka det redan finns eller för vilka
grundas en producentsammanslutning.
Detta gäller särskilt återvinning av
skrotfordon samt elektriskt och elektro-
niskt skrot.

3. Riksdagen förutsätter att regeringen
följer hur det partiella producentansva-
ret i fråga om förpackningar och för-
packningsavfall utfaller i praktiken sär-

skilt med avseende på att återvinning av sådant material som kan återvinnas säkerställs.

4. Riksdagen förutsätter att regeringen följer den praktiska tillämpningen av avgifter vid överlåtelse av skrotfordon till systemet och vid behov bereder ett förslag till slopande av möjligheterna att ta ut avgifter eftersom utskottet anser att en sådan avgift står i konflikt

med grunderna för producentansvarssystemet där avfallshanteringskostnaderna ingår i produktens pris.

5. Riksdagen förutsätter att regeringen så fort som möjligt påbörjar en totalrevidering av avfallslagen samt vid behov bereder lagstiftning enligt en snabbare tidtabell för att avhjälpa eventuella problem vid verkställandet av lagen.

Helsingfors den 2 april 2004

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Pentti Tiusanen /vänst
vordf. Satu Hassi /gröna
medl. Susanna Haapoja /cent
Hanna-Leena Hemming /saml (delvis)
Rakel Hiltunen /sd
Tuomo Hänninen /cent
Antti Kaikkonen /cent (delvis)
Inkeri Kerola /cent

Kari Kärkkäinen /kd
Mikaela Nylander /sv
Heikki A. Ollila /saml
Eero Reijonen /cent
Säde Tahvanainen /sd
Satu Taiveaho /sd
Unto Valpas /vänst
Ahti Vielma /saml
Pia Viitanen /sd.

Sekreterare var

utskottsråd Marja Ekroos.